

РЕШЕНИЕ

№ 68

гр. София, 16.06.2021 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на шестнадесети април две хиляди двадесет и първа година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТАТЯНА КЪНЧЕВА

ЧЛЕНОВЕ: БИСЕР ТРОЯНОВ

ПЕТЯ КОЛЕВА

при секретаря Галина Иванова
в присъствието на прокурора Стелияна Атанасова
като изслуша докладваното от съдия Колева КНД № 164/2021 г. по описа на Върховния касационен съд, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е по реда на чл. 346, т. 1 от НПК.

Образувано е по касационни жалби на защитниците на подсъдимите С. С. и И. С. и на повереника на частния обвинител и граждански ищец К. Б. срещу решение № 162 от 03.12.2020 г. на Апелативен съд – Велико Търново, постановено по ВНОХД № 206/2020 г.

В жалбата на адв. М. – защитник на подс. И. С., са наведени касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 НПК. Релевиран са оплаквания, свързани с допуснатото съществено нарушение при оценка на доказателствата. Счита, че е подценен фактът, че двамата подсъдими са се оказали „жертва на добре планиран и предварително организиран капан“ от свидетели по делото в изпълнение на намерението им да извлекат противозаконна облага от подсъдимите.

По-нататм защитникът твърди, че нямало доказателства, че оръжието, намерено в автомобила на Ц. К., е използвано от подзащитния му. Тезата, защитавана от обвинението, се изграждала на откритите барутни микрочастици върху дрехите на подс. И. С., но такива били намерени както върху другия подсъдим, така и по други присъстващи в помещението лица, а и в самото помещение. Показанията на свидетелите Б., А. и Х. били превратно оценени без да е съобразено обстоятелството, че имали качеството на пострадали в процеса. Не били доказани наличието на процесната парична сума в офиса, държането на огнестрелното оръжие и употребата му от подс. И. С.

Сочи, че има и нарушение на материалния закон, защото били налице обстоятелства, изключващи обществената опасност на деянието. Претендира, че имало непосредствено нападение от свид. Б., който бил физически по-едър от подсъдимите и атакувал пръв подс. И. С. с ритник, а впоследствие и брат му като го държал за гушата и му нанесъл серия удари. Действията на подс. И. С. били при неизбежна отбрана, а не с умисъл за причиняване на смърт, поради което действията на подс. И. С. не представлявали опит за убийство.

Относно заявената явна несправедливост на наказанието твърди, че наказание от единадесет години лишаване от свобода е в горната граница на предвидената наказателна отговорност по привилегирвания състав на чл. 118 НК. Не била съобразена степента на довършеност на деянието и участието на подзащитния му в същото. Така индивидуализираното наказание не отговаряло на обществената опасност на деянието и дееца, както и на целите на наказанието. Претендира за намаляване размера на същото към минимума и приложение на чл. 66 НК.

Иска отмяна на обжалваното решение и оправдаване на подс. И. С., връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд или намаляване на наложеното наказание под минималния предвиден в закона размер.

В жалбата си адв. Р. – защитник на подс. С. С., твърди наличието на трите касационни основания. Обосновава допуснато нарушение на процесуалните правила като акцентира върху немотивираното от съда според него некредитиране с доверие на обясненията на подсъдимите и селективното доверяване на показанията на конституираните като пострадали в процеса свидетели – Б., А. и Х.. Оспорва наличието на процесната парична сума. Смята, че при внимателно обсъждане на противоречията в доказателствата по делото, съдът би достигнал до други фактически изводи и поведението на неговия подзащитен би било несъставомерно.

Счита, че наложеното наказание на подс. С. С. е явно несправедливо, защото не била взета предвид степента на довършеност на престъплението, участието на подзащитния му в същото, смекчаващите вината обстоятелства, свързани с поведението на гражданските ищци. Така индивидуализираното наказание не отговаряло на обществената опасност на деянието и дееца, а и на целите на наказанието.

Затова иска отмяна на решението на въззивния съд и оправдаване на подсъдимия, връщане на делото за ново разглеждане на апелативен съд – Велико Търново или намаляване наказанието на подс. С. С. по реда на чл. 55 НК.

Повереникът на частния обвинител и граждански ищец К. Б. – адв. Н. изразява недоволството на клиента си от решението на апелативния съд в гражданската част, с която е потвърдено присъденото му обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди в размер на 20 000 лв. Твърди, че е нарушен чл. 52 ЗЗД и размерът на обезщетението е занижен. Смята, че не са отчетени по справедливост видът, характерът и степента на констатираното увреждане, начинът на причиняването му, видът и начинът на провежданото лечение, неговата продължителност. Набляга на обстоятелството, че срещу доверителя му са произведени четири изстрела от близко разстояние с огнестрелно оръжие, три от които са попаднали в тялото му и предвид изключително тежкото му състояние е лекуван както в болницата в гр. В. Търново, така и в УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“, където е претърпял две животоспасяващи операции и в продължителен период от време се е лекувал и в домашни условия като е търпял значителни болки и страдания. Вследствие на причинените увреждания са налице трайни неблагоприятни последици за неговото здраве и психика. Затова претендира за уважаване размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди в размер на 200 000 лв.

Прокурорът от Върховна касационна прокуратура в съдебно заседание счита, че апелативният съд не е допуснал сочените нарушения, като смята, че липсва основание за прилагане на чл. 12 НК спрямо подс. И. С.. Провокативното поведение на част от свидетелите е било ценено от решаващия съд като смекчаващо отговорността обстоятелство на подсъдимите и също така е взето предвид при определяне на справедливия размер на обезщетението по предявения от К. Б. граждански иск. Затова намира жалбите за неоснователни и претендира за оставянето им без уважение.

Защитниците на подсъдимите в съдебно заседание не поддържат жалбите относно касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, а адв. Р. и за наличието на нарушение на материалния закон спрямо неговия подзащитен. Пледират за уважаване на жалбите им в останалите части по изложените аргументи. В подкрепа на доводите за явна несправедливост на наложеното наказание на подсъдимите излагат и допълнителен аргумент – продължителност на наказателното производство.

Повереникът на частния обвинител и граждански ищец К. Б., както и самият той, не се явяват в съдебно заседание и не излагат допълнителни аргументи извън посочените в касационната жалба.

Подс. И. С. изказва становище, че по делото липсват доказателства за вината му. Двата с подс. С. С. искат намаляване на размерите на присъдите им.

Върховният касационен съд, второ наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, намери следното:

С присъда № 21 от 06.03.2020 г., постановена по НОХД № 130/2019 г., Окръжен съд – Велико Търново е признал за виновен подсъдимия И. Й. С. и го осъдил на седем години лишаване от свобода за деяние по чл. 195, ал. 1, т. 3 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК; на единайсет години лишаване от свобода за деяние по чл. 116, ал. 1, т. 4 вр. чл. 115 вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 58, б. „а“ и чл. 55, ал. 1, т. 1 НК; на седем години лишаване от свобода за престъпление по чл. 339, ал. 1 като е оправдан по обвинението по чл. 199, ал. 2, т. 2 вр. чл. 198, ал. 3 вр. чл. 20, ал. 2 НК.

На основание чл. 23, ал. 1 НК на подс. И. С. е наложено едно общо най-тежко наказание от единадесет години лишаване от свобода, което да се изтърпи при първоначален строг режим. Приложена е разпоредбата на чл. 59, ал. 1, т. 1 от НК.

На основание чл. 25, ал. 1 вр. чл. 23, ал. 1 НК е групирано наказанието по настоящото дело с наказанието, наложено му по НЧД № 7577/17 г. на районен съд – Пловдив и му е определено едно общо такова в размер на единадесет години лишаване от свобода, което да изтърпи при първоначален строг режим. Приложена е разпоредбата на чл. 25, ал. 2 НК.

Със същата присъда подс. С. Й. С. е признат за виновен за деяние по чл. 196, ал. 1, т. 2 вр. чл. 195, ал. 1, т. 3 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 29, ал. 1, б. „б“ НК и е осъден на девет години и три месеца лишаване от свобода, което да изтърпи при първоначален строг режим, като е приложена разпоредбата на чл. 59 НК. Подс. С. С. е признат за невиновен и оправдан по първоначалното обвинение по 199, ал. 2, т. 2 вр. чл. 198, ал. 3 вр. чл. 20, ал. 2 НК.

На основание чл. 25, ал. 1 вр. чл. 23, ал. 1 НК на подс. С. С. е определено и наложено едно общо най-тежко наказание от девет години и три месеца лишаване от свобода, което да изтърпи при първоначален строг режим за деянието по настоящото дело и по НОХД № 756/18 г. на районен съд - Ловеч. Приложена е разпоредбата на чл. 25, ал. 2 НК.

С присъдата подс. И. С. е осъден да заплати на гражданския ищец К. Б. сумата от 20 000 лв. обезщетение за неимуществени вреди, като искът за горницата до 200 000 лв. е отхвърлен като неоснователен.

Отхвърлен е изцяло предявеният от К. Б. граждански иск за сумата от 200 000 лв. за неимуществени вреди срещу подс. С. С., както и искът за сумата от 250 лв. имуществени вреди, предявен срещу двамата подсъдими като неоснователен и недоказан.

Подс. И. С. е осъден да заплати на гражданския ищец А. А. сумата от 2 000 лв. обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди, като за горницата до 20 000 лв. искът е отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Отхвърлен изцяло е предявеният от А. А. граждански иск срещу подс. С. С. за сумата от 20 000 лв. обезщетение за неимуществени вреди.

С присъдата подс. И. С. е осъден да заплати дължимите държавни такси върху уважените размери на гражданските искове и направените по делото разноски.

Има произнасяне и по въпроса за веществените доказателства.

С решение № 162 от 03.12.2020 г., постановено по ВНОХД № 206/2020 г. Великотърновският апелативен съд потвърдил атакуваната пред него присъда от прокурор при окръжна прокуратура – В. Търново, от повереника на частния обвинител и граждански ищец К. Б., от защитниците на подс. И. С. и подс. С. С.

Следва да се отбележи, че относно гражданския иск, предявен от свид. А. срещу подсъдимите, решението на апелативен съд – Велико Търново не е обжалвано и следователно е влязло в сила, поради което и не е обект на касационна проверка.

Аналогично стои въпросът и с предявения от К. Б. граждански иск за сумата от 200 000 лв. за неимуществени вреди срещу подс. С. С., както и за иска за сумата от 250 лв. имуществени вреди, предявен срещу двамата подсъдими.

С оглед неподдържаните от защитниците и подсъдимите в съдебно заседание оплаквания за допуснати съществени процесуални нарушения, допуснати от въззивния съд, настоящият състав не им дължи отговор. Идентично е и положението с неподдържаното от адв. Р. и подс. С. С. касационно основание – нарушение на материалния закон.

Жалбата на подс. И. С. с доводи за нарушение на материалния закон е частично основателна.

Допуснато е нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК от въззивния съд, утвърждавайки подхода на втория първостепенен съд, който спрямо подс. И. С. е преминал от обвинение за престъпление по чл. 199, ал. 2, т. 2 НК към осъждане на подсъдимия за престъпления по чл. 116, ал. 1, т. 4 вр. чл. 18, ал. 1 НК и по чл. 195, ал. 1, т. 3, вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК. Макар поначало грабежът да е съставно престъпление, което включва в себе си кражба и принуда, то за да е съставомерно поведението на дееца по този текст, е необходимо двете деяния да са функционално свързани по между си. Употребената сила трябва да е средство, метод, начин за отнемането или да служи за сломяване на съпротивата срещу отнемането. За да е налице грабеж, придружен с убийство, е нужно двете деяния да са свързани и в съзнанието на дееца. Убийството или опитът за убийство е необходимо да е извършено, за да се осъществи отнемането или за запазване на владението над ограбеното, какъвто настоящият случай не е. Принудата в коментирания случай е употребена не с цел запазване владението над отнетото, а с цел подсъдимите да избягат от местопрестъплението. Доколкото липсва изискваната от закона обективна и субективна връзка между двете деяния, то не е налице грабеж, придружен с убийство, а съвкупност от самостоятелни деяния – опит за кражба и опит за убийство.

Точно, защото е налице обвинение за едно престъпление, а фактологията, приета от съдилищата по фактите показва, че от подс. И. С. са извършени две деяния и той е осъден и за двете, без да е имал съответно обвинение за тях, няма как да бъде игнориран този факт и да се приеме, че законът е бил приложен правилно. Подобно множене на престъпленията от съда, за които санкционира привлеченото към наказателна отговорност лице, без съответно обвинение, несъмнено влошава положението му. Това е така и поради възможността първостепенният съд да при-

ложи разпоредбата на чл. 24 НК, доколкото деянията са в съотношение на съвкупност.

Наред с това, фактическото обвинение, очертано в обвинителния акт, не е същото. Налице е разлика между въведените от прокурора с обвинителния акт факти и тези, приети от съдилищата по същество. Прокурорът е приел, че двамата подсъдими са намерили сумата 250 лв. в бюрото и за да запазят владението върху същата, подс. И. С. е упражнил принуда срещу свидетелите А., Х. и Б. произвеждайки пет последователни изстрела с незаконно притежавано от него огнестрелно оръжие. Вторият първоинстанционен съд и въззивният такъв изрично са констатирани, че в бюрото в офиса до 17.01.2016 г. се съхранявали дребни суми от порядъка на 250 лв., но на 18.01.2016 г. такива парични средства в същото нямало и след появата на свидетелите А., Х. и Б. подс. И. С. упражнил принуда, за да избягат с брат си от мястото на престъплението.

Пред защитата и подсъдимия са били поставени допълнителни задачи, които утежняват функцията по защита, защото не само е променена правната оценка на фактите, като им е дадена друга правна квалификация, но реално е възникнала и необходимост от обсъждане на приложението на чл. 24 НК, макар в случая да не се е стигнало до приложението ѝ. Съществено изменение на обвинението е налице, когато се влошава положението на привлеченото към наказателна отговорност лице или се поставят нови задачи пред защитата. В конкретния случай, макар правната квалификация на всяко от двете деяния поотделно да не е по-тежка и видът на умисъла да е все пряк, то по делото при подс. И. С. е доказан формиран умисъл за кражба, непрераснал в умисъл за грабеж, при който за запазване на владението върху отнетото, деецът да е формирал умисъл за убийство, а е доказан самостоятелно формиран умисъл за убийство, който е нов факт.

Видно е от доказателствата по делото, че и в субективната представа на дееца липсва функционалната връзка между деянията, която да ги квалифицира като съставното престъпление грабеж.

Когато фактите не подкрепят обвинението по посочената правна квалификация, за която подсъдимият е привлечен да отговаря, намесата на съда е само в обема на повдигнатото обвинение. Той не може да излиза извън обвинението и да осъжда подсъдимия по непредявено обвинение.

Затова правилен е бил подходът на първостепенния съд, възприет от въззивния по оправдаване на подс. И. С. по обвинението за грабеж, придружен с опит за убийство, защото не е бил осъществен този състав на престъпление, но деецът е могъл да бъде осъден само за по-тежкото от двете самостоятелни деяния - в конкретния случай опит за убийство на повече от едно лице, защото подобни факти са му вменени от прокурора в обстоятелствената част на обвинителния акт и срещу тях той се е защитавал. Вярно е от друга страна, че ще остане ненаказана противоправна проява на подс. И. С. – опит за кражба, но по този начин правата му ще бъдат изцяло охранени.

Апелативният съд е приложил правилно закона по отношение на подс. И. С. като го е намерил за виновен по обвинението по чл. 116, ал. 1, т. 4, пр. 3 вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК.

Съдът неоснователно е упрекнат, че е боравил с предположения относно това кой е произвел изстрелите с пистолета. Точно обратното, прецизно е изследвал обясненията на подсъдимите и всички възражения на защитата за това кой е авторът на деянието и след като е кредитирал с доверие в тази част показанията на свид. Б. и свид. А., протокола за следствен експеримент, заключенията на балистично-ситуационната, трасологично-балистичната и физико-химическа експертизи,

резултатите от експлоатираните специални разузнавателни средства, следите по веществените доказателства, е приел за безпротиворечиво установен този факт.

От намерените за установени от въззивния съд фактически положения може да се приеме, че подс. И. С. е направил всичко по силите си да лиши от живот К. Б., А. Х. и А. А., произвеждайки пет изстрела с огнестрелно оръжие от близко разстояние, в сграда, по посока на цитираните свидетели като е причинил телесни увреждания на Х. и Б..

Липсва основание да се отрече наличността на опит за убийство в конкретния случай на свид. А., т. к. подс. И. С. е натиснал спусъка на пистолета от близко разстояние срещу стоящите до вратата на офиса свидетели А. и Х.. Само дръпването на свид. А. от свид. Х., навеждането на първия и поемането на куршума от втория е довело до незасягане на телесната неприкосновеност на свид. А..

Обективните действия на подс. И. С. доказват умисъла на дееца. Той е произвел пет последователни изстрела от близко разстояние в затворено помещение. Всичко това говори, че И. С. е искал настъпването на противоправния резултат, който не е настъпил по независещи от него причини. Затова няма как да бъде споделено възражението на защитата, че не е налице умисъл за убийство на повече от едно лице.

Не може да бъде уважено искането на адв. М. за оправдаване на подзащитния му, поради наличие на института на неизбежната отбрана, защото той не е налице. Видно от приетата от решаващия съд фактическа обстановка свид. Б. нахлул в офиса и се развикал, докато подс. И. С. ровел в бюрото, а подс. С. С. ударил свид. Б. в главата с ключ, след което свидетелят отвърнал в лицето на подс. С. С. и двамата се сбили. Подс. И. С., въпреки че възприел случващото се между брат му и свидетеля, насочил носения от него пистолет към свид. А. и Х., които стояли до входната врата на помещението и препречвали изхода. След като произвел изстрел по посока на свид. А. и Х., подс. И. С. произвел последователно четири изстрела по посока на свид. Б., т. к. видял, че той надделява над брат му.

От приетата от контролираната инстанция фактология е видно, че първоначалната агресия е проявена не от свид. Б. към подс. И. С., както твърди защитата, а от подс. С. С. към свид. Б.. Подс. С. С. пръв е ударил с ключ свид. Б. в главата, след което двамата се сборили. Следователно, физическото насилие, осъществено от пострадалия към подс. С. С., не е първоначалното във веригата от действия и представлява развитие на спречкването по между им. Ето защо подс. И. С. не може да се позовава на неизбежна отбрана. В тази хипотеза Б. не се е явявал нападател, а нападнат. Убийство при неизбежна отбрана е налице, когато е извършено от отбраняващия се или негов близък с цел отблъскване на непосредствено противоправно нападение на нападателя, какъвто настоящия случай не е.

Затова може да се заключи, че второстепенният съд в рамките на установените фактически положения е приложил правилно материалния закон като е квалифицирал деянието на подс. И. С. по чл. 116, ал. 1, т. 4, пр. 3 вр. чл. 115 вр. чл. 18, ал. 1 от НК.

Втората инстанция е стигнала до верен извод, че подс. И. С. е осъществил деяние по чл. 195, ал. 1, т. 3 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК, но по изложените по-горе съображения той не може да бъде санкциониран за него и на това основание подсъдимият следва да бъде оправдан. В тази връзка е безпредметно отговарянето на доводите на защитата за недоказаност на обвинението и несъставомерност на деянието на подс. И. С. по този законов текст.

За деянието по чл. 339, ал. 1 НК не са изложени конкретни доводи в какво се е изразило нарушението на материалния закон освен оспорването в жалбата на доказаността на обвинението. Последната не е касационно основание и не подлежи на

проверка от Върховния касационен съд от една страна, а от друга – след като самата страна не поддържа доводите си за нарушение на правилата, гарантиращи формалната правилност на формиране на вътрешното убеждение на контролираната инстанция, този състав е обвързан от фактите, приети за установени от въззивния съд. Доколкото втората съдебна инстанция е приела, че подс. И. С. не е имал разрешение за носене на оръжие по ЗОБВВПИ и на 18.01.2016 г. той е носел със себе си пистолет, конструкция „М.“, с 5 бр. боеприпаси 9x18 мм, осъждайки го по така възведеното обвинение, не е допуснала нарушение на материалния закон, щом е стигнала до извода, че тъкмо този подсъдим е осъществявал нерегламентирано държане на огнестрелно оръжие и боеприпаси на процесната дата. За да е съставомерно деянието по чл. 339, ал. 1 НК, е достатъчно оръжието и боеприпасите да се намират във фактическа власт на деца – факти, приети от апелативния съд, правилно подведени под съответната правна норма и обуславящи ангажиране на наказателната отговорност на подс. И. С. по това обвинение. Следователно липсва допуснато нарушение на материалния закон чрез осъждане на подс. И. С. по повдигнатото му обвинение.

Жалбите на подсъдимите с доводи за явна несправедливост на наказанията са основателни.

По отношение подс. И. С. първоинстанционният съд е оценил обществената опасност на деянието по чл. 116, ал. 1, т. 4, пр. 3 вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК като висока, предвид реализираната степен на засягане от същия подсъдим в „груба и безцеремонна форма на неприкосновеността на човешкия живот на повече от едно лице, а именно на трима пострадали, както и с оглед предхождащата, съпровождащата и следващата деянието реализация на двете престъпни посегателства“.

Обществената опасност на деянието по чл. 339, ал. 1 НК отново е приета за силно завишена, предвид „конкретната степен на засягане“ на обществените отношения, гарантиращи законосъобразното придобиване, съхранение и употреба на огнестрелни оръжия и боеприпаси, „както и с оглед съпътстващата реализация на останалите две престъпни посегателства“.

Аналогично е постъпил първостепенният съд и при оценката на обществената опасност на деянието на подс. С. С. предвид „конкретната степен на засягане от лице с утвърден престъпен мироглед на обществените отношения, свързани със спокойното упражняване на правото на собственост на гражданите.“

Обществената опасност на двамата подсъдими е приета от съда като много висока. Акцентирано е и на осъжданията на двамата като непълнолетни. Като отрицателни данни за личността и на двамата подсъдими съдът е приел и сведенията за нарушение на затворническия режим, доказани само при подс. С. С. – осъден от Ловешкия районен съд за закана с убийство спрямо служител на затвора.

Не са сметени за смекчаващи отговорността обстоятелства данните за полагане от подсъдимите на общественополезен труд, който фактор всякога е ценен от съдилищата като такъв.

Като отегчаващи отговорността обстоятелства за подс. И. С. е съобразено последващото налагане на наказание лишаване от свобода за деяния, извършени преди настоящите и намиращи се в съвкупност по между си и броя на извършените по настоящото дело деяния.

Изложеното е било прието безкритично от въззивния съд, който е утвърдил тези изводи като не е съобразил, че конкретните престъпни посегателства, осъществени от подс. И. С. не разкриват по – висока степен на обществена опасност в сравнение с типичната за този вид деяния.

В недостатъчна степен при индивидуализацията на наказанията и на двамата подсъдими е оценено поведението на свид. Х., Б., А.. Подстрекателството към

престъпление, което несъмнено е осъществено в случая, следва да намери съответното компенсирание при наказанието на провокирания гражданин. Вярно е, че същото е отчетено от проверяваните инстанции като смекчаващо отговорността обстоятелство, но не е намерило съществено отражение в размера на наказанието, което двамата подсъдими следва да понесат. Полагането на труд неправилно е било игнорирано и омаловажено като смекчаващо отговорността обстоятелство. В тази част жалбите са основателни и наказанията на двамата подсъдими следва да бъдат редуцирани.

Неоснователно се явява възражението на защитата за прекомерност на наказателното производство. Делото действително след приключване на досъдебното производство два пъти е било разглеждано от окръжен и апелативен съд, без за това вина да имат привлечените към наказателна отговорност лица, но в рамките на пет години са приключили досъдебната и съдебната фази на производството и делото е предмет на разглеждане от Върховния касационен съд. Наред с това, самото то представлява фактическа и правна сложност, за изясняването на което са били нужни значителни усилия от разследващи органи, прокурор и съдилища, в т. ч. необходимо е било и назначаването на редица експертизи, които да спомогнат за разкриване истината по делото. Ето защо не е налице твърдяната от защитата прекомерност на процеса, която да представлява самостоятелно основание за облекчаване на наказателната репресия, която следва да бъде приложена спрямо привлечените към наказателна отговорност лица.

За престъплението кражба и за двамата подсъдими, но особено за подс. С. С., на практика като отегчаващи отговорността обстоятелства са взети предвид самите квалифициращи признаци на деянието, които го правят съставомерно по този законен текст. Определянето на наказание лишаване от свобода в размер на девет години и три месеца очевидно не е съответно на обществената опасност на деянието, дееца и целите на чл. 36 НК. Надценени при него са предходните му санкционирания, необхванати от квалификацията на инкриминираното деяние, макар престъпните посегателства да са разнообразни по характер, защото в голямата си част те се намират в условия на съвкупност по между си и деянията не са тежки по смисъла на чл. 93, т. 7 НК. Най-тежкото налагано на подс. С. С. наказание до извършване на престъплението, обект на изследване по настоящето дело, е лишаване от свобода в размер на една година и шест месеца за грабеж през 2006 г. Затова наложеното на подс. С. С. наказание следва да се намали на шест години лишаване от свобода. Така определеният размер най-пълно съответства на степента на обществена опасност на деянието, приключило във фазата на опита и на личността на дееца.

Относно подс. И. С. за деянието по чл. 116 НК не бива да се забравя и че упражняването на принудата, ескалирала в опит за убийство, е сторено с цел избягване от местопрестъплението.

За престъплението по чл. 339, ал. 1 НК формално е съобразена като смекчаващо отговорността обстоятелство краткотрайността на противоправното поведение на подс. И. С., който факт категорично обуславя корекция в изводите за завишена степен на обществена опасност на деянието. Недостатъчно е било отчетено тъкмо това обстоятелство, което несъмнено следва да се отрази и на строгостта на наложеното наказание.

Множеството от деянията, за които подс. И. С. е осъден, се намират в условията на съвкупност. Налаганите му наказания до момента са били предимно пробация, като двукратно му е налагано наказание лишаване от свобода, най-тежкото от които е било в размер на една година. Дори с последното групиране, след приложението на чл. 24 НК, му е определено наказание в рамките на една година и пет месеца лишаване от свобода. Значителната част от престъпленията, за които подс.

И. С. е санкциониран до момента са по характер леки – по чл. 343в, ал. 2 НК, по чл. 279, ал. 1 НК, чл. 325, ал. 2 НК, чл. 270 НК. Справките от затвора, при липсата на влезли в сила присъди за твърдените нарушения на режима в пенитенциарното заведение, няма как да бъдат ценени в негативен за подсъдимия аспект.

Цялостната оценка на всички обстоятелства, имащи значение за отговорността, водят до извода, че наказание от четири години лишаване от свобода за престъплението по чл. 339, ал. 1 НК, а за деянието по чл. 116, ал. 1, т. 4, пр. 3 вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК в размер на девет години лишаване от свобода ще постигнат поправителен ефект върху подс. И. С., каквато е целта на наказанието и тя би могла да се осъществи с тези размери, които се явяват справедливи и отговарят на целите на чл. 36 НК.

По жалбата на частния обвинител и граждански ищец.

Известно е, че размерът на неимуществените вреди се определя по справедливост и зависи от обстоятелствата по делото. Присъденото на пострадалия Б. обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди е справедливо определен от решаващите делото съдилища, съобразно характера на нанесените му увреждания. Съобразени от проверявания съд са не само действително търпените от свид. Б. болки и страдания, периодът, през който са изпитвани от него, но и техният интензитет – силни в началото и по-слаби в края му, след продължилото шестмесечно медикаментозно домашно лечение. При определяне на размера на обезщетението, дължимо на гражданския ищец Б., не са игнорирани броят и тежестта на нанесените му телесни увреждания, нито двете хирургични интервенции, които е преминал, една от тях животоспасяваща, времето за възстановяване и преживения душевен дискомфорт, както твърди повереника в жалбата. Не е надценено от проверявания съд и предхождащото деяние на подс. И. С. поведение на самия пострадали. Тъкмо то е било основният фактор за определяне на сумата на обезщетението до присъдения му размер, съждение, намерило изрично отражение в съображенията му, които остойносттават размера на обезвредата. Следователно, всички вреди от неимуществен характер, причинени на пострадалия Б., са справедливо обезщетени с присъдените му двадесет хиляди лева, като Върховният касационен съд не намира основания за корекцията му.

Водим от горното, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение № 162 от 03.12.2020 г. на Апелативен съд – Велико Търново, постановено по ВНОХД № 206/2020 г., в частта, в която е потвърдена присъда № 21 от 06.03.2020 г., постановена по НОХД № 130/2019 г. от Окръжен съд – Велико Търново, с която подс. И. Й. С. е признат за виновен и осъден на седем години лишаване от свобода за деяние по чл. 195, ал. 1, т. 3 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК като го **ПРИЗНАВА** за **НЕВИНОВЕН** по чл. 195, ал. 1, т. 3 пр. 1 вр. чл. 194, ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК и го оправдава по посочения текст от НК.

ИЗМЕНЯ решение № 162 от 03.12.2020 г. на Апелативен съд – Велико Търново, постановено по ВНОХД № 206/2020 г., в частта, в която е потвърдена присъда № 21 от 06.03.2020 г., постановена по НОХД № 130/2019 г. на Окръжен съд – Велико Търново, с която са наложени наказания на подсъдимите И. Й. С. и С. Й. С. като **НАМАЛЯВА** наложените на същите наказания както следва:

- на подс. И. Й. С. за деянието по чл. 116, ал. 1, т. 4, пр. 3 вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК от единадесет години лишаване от свобода на девет години лишаване

от свобода; за деянието по чл. 339, ал. 1 НК от седем години лишаване от свобода на четири години лишаване от свобода;

- на подс. С. Й. С. за деянието по чл. 196, ал. 1, т. 2 вр. чл. 195, ал. 1, т. 3 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 29, ал. 1, б. „б“ НК от девет години и три месеца лишаване от свобода на шест години лишаване от свобода.

ИЗМЕНЯ решение № 162 от 03.12.2020 г. на Апелативен съд – Велико Търново, постановено по ВНОХД № 206/2020 г., в частта относно чл. 23 НК като на основание чл. 23, ал. 1 НК **ГРУПИРА** наложените на подс. И. Й. С. наказания за посочените престъпления и му **НАЛАГА** едно общо най-тежко такова в размер на девет години лишаване от свобода, което да изтърпи при първоначален строг режим.

ИЗМЕНЯ решение № 162 от 03.12.2020 г. на Апелативен съд – Велико Търново, постановено по ВНОХД № 206/2020 г., в частта относно чл. 25, ал. 1 вр. чл. 23, ал. 1 НК като на основание чл. 25, ал. 1 вр. чл. 23, ал. 1 НК **НАЛАГА** на подс. И. Й. С. едно общо най-тежко наказание по настоящото дело и НЧД № 7577/2017 г. на РС – Пловдив в размер на девет години лишаване от свобода, което да изтърпи при първоначален строг режим.

ИЗМЕНЯ решение № 162 от 03.12.2020 г. на Апелативен съд – Велико Търново, постановено по ВНОХД № 206/2020 г., в частта относно приложението на чл. 25, ал. 1 вр. чл. 23, ал. 1 НК като на основание чл. 25, ал. 1 вр. чл. 23, ал. 1 НК **НАЛАГА** на подс. С. Й. С. едно общо най-тежко наказание по настоящото дело и по НОХД № 756/2018 г. Районен съд – Ловеч в размер на шест години, което да изтърпи при първоначален строг режим.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата част.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
(О. М.)

ЧЛЕНОВЕ: 1. 2.

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдия Татяна Кънчева – председател на състава по к.н.д. № 164/21 г. по описа на
Върховния касационен съд, второ наказателно отделение

Не съм съгласна с изложеното от мнозинството на съдебния състав виждане, че е недопустимо осъждането на подс. И. С. за деяния опит за убийство на повече от едно лица и опит за кражба след като срещу него в първата инстанция е имало обвинение за грабеж, придружен с опит за убийство на повече от едно лица. По-тежко квалифицираният състав на грабежа, в който подс. И. С. е обвинен, е съставно престъпление и включва в себе си две деяния – кражба и принуда, които са функционално свързани. Щом от доказателствата се установява липсата на изискваната от закона функционална връзка между двете деяния, то няма пречка те да бъдат възприети като съвкупност от опит за кражба и опит за убийство на повече от едно лица, след като съдът е оправдал подсъдимия по първоначалното обвинение. Наказуемостта на двете престъпления от съвкупността не е по-висока от това на първоначалното обвинение, няма нови факти, които да затрудняват защитата и подсъдимия при осъществяване на функцията по защитата, поради което подобно процесуално поведение е допустимо. Още повече, тази преквалификация на фактите, срещу

които подсъдимият се е защитавал, е сторена още от първостепенния съд и не се е стигнало до прилагане на разпоредбата на чл. 24 НК, т. е. възможността за влошаване положението на подсъдимия е била само теоретична. В подкрепа на моето разбиране е и по-новата съдебна практика на Върховния касационен съд - Р № 68-2009-I н.о. ВКС; Р № 522-2009-III н.о. ВКС; Р № 508-2011-II н.о. ВКС; Р № 377-2016-III н.о. ВКС; Р № 17-2018-III н.о. ВКС. Затова подписвам решението с особено мнение като смятам, че подс. И. С. правилно е бил осъден от инстанциите по фактите освен за деянието по чл. 116, ал. 1, т. 4 вр. чл. 115, вр. чл. 18, ал. 1 НК и за деянието по чл. 195, ал. 1, вр. т. 3 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК.

Съдия:

(Т. Кънчева)